

ПРОТОКОЛ

София, 06.06.2018 г.

от Обществено обсъждане

на проект на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 4 MW и над 4 MW.

Днес, 06.06.2018 г. от 10:02 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията, в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Александър Йорданов, Владко Владимиров и Георги Златев, и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, И. Александров – началник на отдел „Цени и лицензии: електропроизводство, ВКП на електрическа и топлинна енергия“ и експерти на КЕВР.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по протокол № 87/23.05.2018 г., т.1, за участие в общественото обсъждане на проект на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 4 MW и над 4 MW са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Проектът на решение е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Ивайло Александров, Цветанка Камбурова, Венелин Баросов, Ана Иванова, Радостина Методиева, Радослав Райков, Силвия Петрова и Ели Алексиева.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-48/25.05.2018 г. като заинтересовани лица са поканени **Министерство на енергетиката, Министерство на земеделието, храните и горите, Комисия по енергетика към 44-тото Народно събрание, Омбудсман на Република България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена**

палата, Българска стопанска камара и Българска браншова камара на енергетиците, които не изпращат свои представители.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-12-00-176/25.05. 2018 г. като заинтересовани лица са поканени Фонд „Сигурност на енергийната система“, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЕВН България Електроснабдяване“ АД, „Енерго-Про Продажби“ АД, Институт за публично–частно партньорство, Българска фотоволтаична асоциация, Българска соларна асоциация, Асоциация на производителите на екологична енергия, Българо-японска асоциация за вятърна и фотоволтаична енергия, Сдружение „Съюз на производителите на екологична енергия-bg“, Сдружение „Обединен съюз за зелена енергия“, Сдружение „Асоциация на производителите на биогаз“, Сдружение „Българска асоциация за устойчива енергия“, Сдружение „Фондация за околна среда и земеделие“, НСНЕ „Екоенергия“, Сдружение „Алианс за околна среда“, Гражданско движение „Днес“.

На общественото обсъждане присъстваха:

- г-н Красимир Кръстев – управител на Институт за публично–частно партньорство;
- г-н Никола Николов – член на УС на Българска фотоволтаична асоциация;
- г-н Антон Желев – член на УС на Българска соларна асоциация;
- г-жа Малинка Николова – председател на УС на Българска соларна асоциация;
- г-н Велизар Киряков – председател на Асоциация на производителите на екологична енергия.

Фонд „Сигурност на енергийната система“, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЕВН България Електроснабдяване“ АД, „Енерго-Про Продажби“ АД, Българо-японска асоциация за вятърна и фотоволтаична енергия, Сдружение „Съюз на производителите на екологична енергия-bg“, Сдружение „Обединен съюз за зелена енергия“, Сдружение „Асоциация на производителите на биогаз“, Сдружение „Българска асоциация за устойчива енергия“, Сдружение „Фондация за околна среда и земеделие“, НСНЕ „Екоенергия“, Сдружение „Алианс за околна среда“, Гражданско движение „Днес“ не изпращат свои представители.

На общественото обсъждане присъстваха:

- г-жа Габриела Тодорова – административен директор на Българска ветроенергийна асоциация;
- г-н Огнян Винаров – Граждански контрол и Движение ДЕН;
- г-жа Теофана Григорова – изпълнителен директор на Асоциация Хидроенергия;
- г-н Николай Ялъмов – управител на Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД и Българска асоциация за биомаса;
- г-н Георги Найденов – Технически ренесанс.

Общественото обсъждане се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Институциите начело с Министерство на енергетиката, Комисията по енергетика към 44-тото Народно събрание, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори и други асоциации не са откликнали на нашата покана.

Уважаеми колеги, Вие знаете правилата на общественото обсъждане Това, което искам да отбележа, е един апел към всеки един от Вас. Да вземе отношение в рамките на 3, максимум 4 мин. Знаете, че след това в 14-дневен срок всяка организация, институция или частни лица, които имат отношение по разглежданата тема, могат да представят писмено своите становища, където могат подробно да развият своите виждания.

К. Кръстев – Институт за публично–частно партньорство:

Ще взема отношение по двете преференциални цени за покривни инсталации до 5 и 30 kW за фотоволтаици. Вие предлагате с около 11% намаляване на преференциалните цени. Да видим защо това не е правилно според нас. Първо, две числа за сравнение. Австралия е най-развитата страна в света за покривни фотоволтаици. Има инсталирани 1 700 хил. броя на 23 мил. население. Съпоставимо с България, ако България отиде на това ниво на инсталации, трябва да има около 560 хил. инсталирани фотоволтаици по покриви. В съседна Гърция има около 50 хил. покрива с фотоволтаици. Значи, Австралия има хиляда пъти повече от България, а Гърция има сто пъти повече от България. Защото в България към 01 юли 2015 г. са били 393 покрива до 30 kW и 67 до 5 kW. В момента са около 500, към 01 юли 2018 г. ще бъдат около 500 покрива и по-малко от 100 до 5 kW. Изводът е, че покривната ВЕИ индустрия не се развива и трябва да намерим отговор защо не се развива. България чрез председателството, което има в момента на ЕС, декларира, че желае до края на този месец да бъде приета новата Директива за ВЕИ до 2030 г., в която изрично са разписани така нещата, че се дава приоритет на покривните инсталации за производство и за собствено производство на електроенергия. Относно въпроса, на който искам да си отговорим, ще Ви цитирам само три становища, където е едното разковниче на проблема. Едно от ЕРП-та предлага в становище от тази година инвеститорът на 30 kW централа да плати такса за присъединяване 4 хил. лв. в оборудване, което автоматично става собственост на ЕРП-то. Плюс това да изгради за още 3 хил. лв. външно присъединяване до точката на присъединяване. Общо 7 хил. лв. или 3 500 евро срещу 30 – 32 хил. евро инсталация за 30 kW. Друго ЕРП предлага да се подменят стълбовете до точката за присъединяване, която не е до най-близкия стълб е УПИ, а е на десетки стълбове нататък, плюс окабеляване, плюс другите екстри – цената става повече, отколкото инвестицията. 60 – 70 хил. лв. срещу инвестиция от 30 хил. евро за външна връзка. Трето ЕРП, те съвпадат, не е трето, а отново едно от същите две ЕРП-та, казва така в становище: УПИ е едно, сградите са две (училище и детска градина), юридическите лица са две различни. Искат да построят 30 kW върху покрива на детската градина и 30 kW върху училището. Не може, становището не разрешава. Господа от КЕВР, Вие сте Комисия към Народното събрание. Изключително високопоставена Комисия за политики в областта на енергетиката. Молбата ми е следната. Направете инициатива за уведомителен режим за развитие на покривните инсталации и за ВЕИ, което означава – инвеститорът уведомява с писмо ЕРП-то, че на дата 01.07.2018 г. е готов с инсталацията за 30 kW, ЕРП-то да бъде така добро, да бъде разписано това в Закона, да си изпрати екипа, екипът да го присъедини към най-близкия стълб за ниско напрежение и въпросът приключва. Ако не се присъедини навреме, да се плащат неустойки, както се плащат за непогасени кредити към банките. Тогава нещата няма да са по 40 -50 централи на година в България, а ще са по 4-5 хиляди, което е нещо нормално с темповете, с които се развиват ВЕИ в света. Вчера излезе годишният доклад, най-добрият за ВЕИ в света, на REN21 Global Status Report. В него пише: 69% от всички инвестиции в енергетиката са за ВЕИ за 2017 г., 9% за ядрена енергетика, и 22% за останалите изкопаеми горива. Това е истината.

Министерството няма да съдейства за развитието на ВЕИ, въпреки че ще има Директива и така или иначе Законът за ВЕИ трябва да се промени. Министерството е заето с АЕЦ Белене, да им пожелаем успех в следващите 10 г. Надявам се да се справят с усвояване на 10 млрд. евро минимум през следващите 10 г., защото те ще са много повече. И така, Директивата иска да се развива ВЕИ, която ще бъде приета буквално след един – два месеца. Затова предлагам, чисто политически, да не се сваля цената на покривните инсталации, а предлагам следната цена: до 5 kW инсталирана мощност – 290,69 лв./MWh и до 30 kW инсталирана мощност - 249,38 лв./MWh. Нетното специфично производство, пак сте сбъркали сметката. Не е толкова. Всички централи в България, имам данни за десетки централи, имат нетно специфично производство между 1 350 и 1 420 kWh/kWhp. Предлагам 1 330 kWh/kWhp.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Кръстев, за подробното изказване. Разбира се, Вие може би ще го направите и писмено становището до Комисията.

Н. Николов – Българска фотоволтаична асоциация:

Ние оспорваме начина на определяне на преференциалната цена, мотивите, използвани за това, и данните, на които се позовавате. Разбира се, писмено ще дадем своите забележки. Аз само ще ги коментирам. Няма никаква логика преференциалната цена за покривните централи да бъде намалена. Разбира се, едното намаление идва по линия на намаления инвестиционен разход, твърдяно от Вас. Другото намаление идва по повод на увеличеното нетно специфично производство. Изсмуканото от пръстите увеличение на нетно специфичното производство, термин, който сме определили в Закона, и начинът, по който го определяте, е абсолютно неправомерен. Нетното специфично производство отразява деградацията на фотоволтаиците в целия им период на работа. Вие си признавате, че сте взели средната стойност на работа на фотоволтаичните централи. Очевидно сте го взели от АУЕР. Очевидно не са изправени всички неточности, които създават гаранциите за произход. Числата отговарят, точно са сметнати, но логиката на нетното специфично производство е да осигури за 20-годишния период оценка на работата на една фотоволтаична централа. Това е и по закон. Вие вземате за предишните 3 г. колко е било производството на фотоволтаични централи и казвате – за присъединените тази година, за следващия 20-годишен период ще бъде толкова. Очевидно невярно, несъобразено с технологията и силно подвеждащо, което довежда до намаляване на преференциалната цена.

Оспорваме и инвестиционните разходи. Това, което цитирате, докладите на IRENA и Фраунхофер институт, е нещо, което показва тенденция, но при две условия, които не сте дочели. Двете условия е падане на ограничителните мита за китайските панели, които са основните, използвани поне в България. Те не паднаха не само, удължи се срокът на защитното мито. Вярно е, че се случи в период, който не е отчетен от тези два авторитетни източника. Освен това, курсът на долара (Вие знаете, че доставката и на инвертори, и на панели са в долари) се промени, и то от последните дни с 8%. Отчели сте инфлацията, което е справедливо, но фактът, че не съобразявате и вземате за нетно специфично за средна работа на тези централи числа, които не са съотносими към тях, е същинският проблем в това решение. Покривните централи по принцип няма как да се ориентират като наземните на оптимален ъгъл и оптимално разположение спрямо слънцегреенето. Те обикновено са с поне 150 Wh/W инсталирана мощност по-малко, отколкото наземните, и малко по-ангажирано разглеждане на данните от АУЕР директно ще Ви покаже тази наистина значима разлика между покривните и наземните централи. Вярно е, че трябва да си поиграете с данните от АУЕР, тъй като малките централи нередовно се ползват от възможността да си вадят гаранции за произход, но там (ние можем да го докажем, че под средно нивото за държавата покривните централи са с около 150 до 175 Wh по-малко

произведена мощност. От друга страна, Вие твърдите, че сте отчели всички такси и задължения, които имат тези централи. Струва ми се, че в модела Ви не са отчетени и 5%, които се плащат към Фонд „Сигурност на енергийната система“. Аргументът, че ги плащат всички, не е валиден, защото Вие изчислявате възвръщаемост. Като ги сложите 5% се вижда, че няма как тези централи да имат тази възвръщаемост, тъй като имат фиксиран доход. Нашата молба към работната група е още един път да прегледа предложението, което отправят към комисарите. Предложението ни към комисарите е да не приемате този доклад и тези цени, които са предложени, защото те не са реални и това е стоп на покривните централи. Ще си позволя нещо, което пред този състав на КЕВР никога не съм казвал, но ми се струва, че предложението на работната група е силно повлияно и е отговор на пресконференции и поведение на електроразпределителни дружества, които са против изграждането на фотоволтаични централи, покривни и в урегулирани поземлени имоти, с някакви основания, които не са приемливи, най-малкото са политически некоректни спрямо ангажиментите на българското правителство и българската държава. Така че моля Ви, коригирайте го, недейте се подвежда по настояването да се стопират покривните централи, защото единственият шанс съвсем малко да се приближим към изпълнение на своите ангажименти са те. Прочетете и това, което Ви казвам, че нетното специфично производство не е средното годишно производство в годината преди това или годините преди това, не е и средно-претеглено производство. Нетното специфично производство са възможностите на радиацията да бъде превърната в електрическа енергия, приети в България, още от първите решения на КЕВР, коригирани с деградацията на панелите, която е специфична за тази технология. 10% те деградират за своя цял живот. Това в източниците, които Вие цитирате, е много точно и ясно описано, е едно от основанията за капиталовите разходи. Няма да говоря, че капиталовите разходи в България се оценява в тази сфера на 10% Това няма да го оспоря, просто нека да се придържаме към реалността. Реалността е, ние това предлагаме, да се запазят преференциалните цени, действащи в предишния ценови период. Понеже тук се определят и премиите, премиите са пряко свързани с (аз я наричам референтна цена) референтната цена, утре ще чуете нашия коментар.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Сигурен съм, че ще има и писмено становище, което ще представи Българската фотоволтаична асоциация.

А. Желев – Българска соларна асоциация:

За съжаление тази година ние не сме съгласни с цените, които работната група предлага за приемане, със следните мотиви. Срамното за България т.н. нетно специфично производство, което го няма никъде другаде, предлагаме следния вариант: БАН има катедра „Слънчева енергия“. Моля да вземете тяхното становище относно производството на kWhp, средното за страната, което може да бъде произведено, и да бъде застопорирано това нетно специфично производство и повече да не се пипа в годините. Всяка година ние си играем с това нетно специфично производство, като че ли оттук нататък слънцегреенето за тези централи ще бъде такова, като че ли ние заповядваме на слънцето колко ще грее и колко няма да грее. Това е просто абсурд. Вземете становище от БАН, каквото го кажат те, застопорирайте го и повече това нещо да не се променя никога. Това да си бъде оттук нататък така. Относно цените. Ние от миналата година нямаме никаква промяна в цените - нито на фотоволтаичните панели, нито на фотоволтаичното оборудване като инвертори. Те са си същите, абсолютно същите. За съжаление митата все още си стоят, но дори и митата да паднат, ние не очакваме някакви големи разлики в цените, защото големите производители са си намерили вратички, които и в момента внасят модули през други държави. Миналата година, сега г-н Кръстев каза относно тези разходи от много от ЕРП-та, които непрекъснато правят проблем, това е също много

голяма пречка. Не може да искате за една покривна централа хиляди лева за присъединяване. Това е абсурдно. Ние наистина ще дадем писмено становище относно всичко това. Другата ни забележка към работната група е, то не е забележка, то е приятелско обръщение. Аз четох становището, което Фраунхофер институт са го дали. Но там всичко е прогнозно. Никъде не е дадено колко точно са инвестиционните разходи, те примерно няма да са за Европа средните. Там е само прогнозно. Дават непрекъснато, че ще има спад, но то не се осъществява този спад. Затова моля работната група да преразгледа своето решение и да коригира преференциалните цени до 30 kW.

Г. Тодорова – Българска ветроенергийна асоциация:

Българска ветроенергийна асоциация ще входира писмено становище, разбира се, както винаги в законоустановения срок. Искам само много набързо да спомена два момента, които са много важни за нас. Определената прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от вятър, е нереалистична и абсолютно недостижима за вятърните производители. Наши симулации сочат, че тя е около 10%, дори 15% по-ниска от базовата цена. Искам да подчертаем, че определянето на пазарна цена на базов товар през първия ценови период има изключително синтетичен характер, тъй като не взема предвид, т.е. той няма данни и няма как да вземе предвид, участието на ВЕИ производителите на пазара. Предвид пазарните и макроикономическите динамики, и специфики, определена пазарна цена на база исторически данни не може да бъде представителна за следващия период. Това са двете главни наши забележки. Ще входираме становище в определения срок.

О. Винаров – Граждански контрол и Движение ДЕН:

Аз ще Ви приведа следния пример: В 2000 г. разработихме проект със 120 панела за подгряване водата за балнеосанаториума в Поморие. Това изпълнение доведе до отпадане на една топлоцентрала, която беше на мазут, и решително подобряване икономическото състояние. Тоест това е бъдещето и съм „за“ да бъде развивано. Вашата Комисия претендира, че е независима, открита и постоянно на населението разни коментатори и експерти, ръководейки се от различни интереси, каквито и чухме тук, като например малтретирането на развиването на тази дейност от ЕРП-та. Това важи и за гражданите, това важи и за цели... например вилна зона.. ние направихме цялата инсталация, стълбовете, електрическите, връзките и трафопоста. Дойдоха, номерираха ги и после ги записаха за тях, даже ни взеха и такса за присъединяване, което сте го чували и в Енергийната комисия и другаде, и трябва тук да се помогне в това отношение. А има и друга една спирачка, която не се каза много явно, а това е... аз съм председател на етажна собственост. Предлагам такова нещо, хората се въздържат. Значи има и тежест и може би в Закона за етажната собственост. За това, което казах, за Вашата откритост, последната публикувана микс таблица – как се образува цената на електрическата енергия, е от Вашата предшественичка колежка, която е до Вас. В нея ясно е указано как е образувана цената и тогава всякакви коментатори и тълкуватели на Вашите решения се запущат. Ето, например, в този микс 6% цената, която е най-ниската от АЕЦ Козлодуй, 30% цената на ВЕИ, която е най-висока - 300 лв. Следващите периоди това се ...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Само да Ви кажа, инж. Винаров, утре ще има обществено обсъждане, на което ще се гледат цените на електроенергията и този микс.

О. Винаров – Граждански контрол и Движение ДЕН:

Става дума, че участието на ВЕИ, заедно с другите, Вие тук ми дадохте... от работната група, една, която Вие сте... публикувайте я, моля Ви. И с това ще отпаднат всякакви интерпретации и коментари едни срещу други, които се диктуват от интереси.

И за утре съм Ви представил това, където „Топлофикация София“ ЕАД не го променихте, дето ограбиха с 45 млн. лв. увеличиха цената....

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Утре ще говорим за „Топлофикация София“ ЕАД.

О. Винаров – Граждански контрол и Движение ДЕН:

Затова, за да се подготвите, съм Ви заприходил тези два документа, за да може утре да дискутираме по този въпрос.

Т. Григорова – Асоциация Хидроенергия:

От името на Хидроенергия бих искала накратко да насоча вниманието Ви към един въпрос, на който считаме, че трябва да бъде обърнато специално внимание. Става въпрос за определянето на прогнозната пазарна цена, по-конкретно за определянето на типовия коефициент. Виждаме, че се предвижда да се прави симулация с производители, по-скоро с енергийни обекти, чиято инсталирана мощност представлява поне 10% от общата инсталирана мощност за съответната група. Според нас такава извадка няма да е достатъчно обективна и представителна поради според спецификите технологични на различните видове ВЕЦ. Ако се вземат предвид ВЕЦ-ове със седмични или сезонни изравнители, каквито всъщност участват в симулацията, която вече е направена, може да се стигне до изкривяване на самата симулация, защото такива ВЕЦ-ове произвеждат пикова енергия. Цената на пиковата енергия, естествено, е много по-висока и така се стига до една постигната средно-претеглена цена, по-висока от реално постигната за хидроенергийния сектор. В тази връзка ние предлагаме, разбира се не да се обработва 100%, но предлагаме да обмислите 30%, за да се стигне наистина до една по-обективна извадка.

Имаме и други коментари по други теми, но ще ги представим писмено в срок.

Н. Ялъмов – „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД и Българска асоциация за биомаса:

Разбира се, ние ще внесем писмено становище с нашите забележки. Бих се ограничил в момента с няколко от тях. Първо, в актуализацията на преференциалните цени и в доклада е написано, че във връзка с инвестиционните разходи по актуализацията на биомаса проектите не е получено писмо към момента на изготвяне на доклада от Министерство на земеделието. Това писмо е излъчено от МЗХ достатъчно време, предполагам, че официалното решение ще бъде съобразено. Второто, което исках да коментираме, уважавам къртовския труд на работната група. Те са си направили труда да изчислят прогнозната стойност и премиите, включително и на всички ВЕИ-та, които са под 4 MW. Не е ясно за мен защо това е направено, но по отношение на биомасата бих коментирал следното. Една цена, която не се прилага за определен вид ВЕИ, защо се смята? Това е първият въпрос. Сметнати са включително до 5 MW, 500 kW, всички тези цени са насмятани. Прави ми впечатление в биомасата, че прогнозните цени, които са смятани, са върху 5 400 ч. специфично производство в сектора „Директно изгаряне“, ако трябва да бъде конкретен, тъй като моята забележка е там. Актуализацията на преференциалната цена по-горе, тъй като тя е функция на предишни актуализации, е върху 7 000 ч. специфично производство. Може би тази корекция трябва да бъде обяснена, тъй като когато се смятат 5 400 ч., преференциалната цена е друга, крайната преференциална цена. Говорим за прогнозната плюс евентуалната премия, както е наречена.

Другото, което бих искал да отбележа, е, че за пореден път Комисията некоректно смята преференциалната цена в актуализациите за директното изгаряне на дървесина. Там ние вече няколко пъти в съда го доказваме, включително и по съдебен път, за съжаление.

Предполагам, че колегите ще кажат: Да, не просто правим едни актуализации. Но тези актуализации все пак са върху грешна база, доказано няколкократно. И може би трябва да намерите механизъм в КЕВР в един момент, може ли след десетина години това нещо да се актуализира както трябва. Двете цени всъщност се получават, примерно, за проекти под 4 MW. Може би трябва да е ясно категорично кое се прилага. Не знам защо се актуализират и се правят сметки за проектите под 4 MW. Не става ясно от проектодоклада.

Бих коментирал глобално този механизъм за прогнозиране на цената. Във финансовия сват, когато кажем, че едно нещо е прогноза, задължително след това в някакъв период има актуализация дали тази прогноза се е случила или не се е случила. Това бих го коментирал по следния начин. При соларните производители, тъй като има голяма диференциация на пазара на електроенергия на свободния пазар специално, Вие знаете, че в нощните часове електроенергията, включително от предишен едногодишен период стигна почти нулеви цени. Какво става, когато тези 69 или 70 лв. не могат да бъдат реализирани от ВЕИ производителите в бъдеще? Те сега са насмятани като прогноза, но какво се случва, когато те не се случат? Отчитайки спецификата на различните ВЕИ производства – соларните производители произвеждат в натоварените часове, там цената е висока. Те биха могли да имат и положителни разлики над тази премия, над пиковата, да го кажем. Но при вятъра, при ВЕЦ-овете... примерно, при вятъра статистиката е, че при над 70% от производството е в нощните часове. Какво става с тази енергия? Тя е на ниска цена, пазарна цена, въпреки по-високата прогнозна. Водните централи работят в денонощен режим, т.е. там е 50/50 ниска цена на пазара на енергия в нощните часове и по-висока в дневните. Биомаса централите са също на денонощен режим. Никой не дава отговор всъщност как става някакво изравняване в края на регулаторния период за определена централа и какво се случва.

И последна забележка. Комисията, която е изготвила доклада, определя групови премии и прогнозни цени. В биомаса сектора груповата прогнозна цена е определена на база на „Монди Стамболийски“ ЕАД.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вие, разбира се, ще си пуснете писменото становище. Мога да Ви уверя, че Комисията както на становището от Вас, така и на останалите становища, ще даде отговор в доклада, с който Комисията окончателно ще се произнесе. Работната група ще даде отговор в доклада, с който Комисията официално ще се произнесе на своето финално заседание. Давам думата на Малинка Николова – председател на УС на Българска соларна асоциация. От Българска соларна асоциация Вие сте втората, която взимате думата. Бъдете кратка, да не се повтаряте с г-н Желев.

М. Николова – Българска соларна асоциация:

Само едно допълнение. Няма да се повторим. Искам да Ви обърна внимание на централите за собствени нужди, които са също вариант за развитие на фотоволтаиката в България. Те са пренебрегнати абсолютно и в нормативната база, не се споменават в решението за цените също. Има проблем с едно от ЕРП-та, което изкупува излишък от централите за собствени нужди на цената на излишък, който не е регламентиран никъде. Едно друго ЕРП например отказва да приема заявления за проучване на условията за присъединяване на централи за собствени нужди, когато сградата все още не е изградена. Това също не е регламентирано никъде в нормативната база. Имайте предвид, че по Директивата за енергийна ефективност всички новоизградени сгради, за да постигнат своя клас на енергийна ефективност, трябва да бъдат с 55% захранени от ВЕИ, което в района на ЧЕЗ например би било невъзможно, защото няма становища. Те държат сградата първо да бъде изградена, в последствие да бъдат внедрени в нея всички инсталации, които я

захранват с енергия за собствени нужди, което е сериозен пропуск. По някакъв начин трябва да се постигне някаква компилация с МРРБ, за да се уреди този въпрос.

Ще внесем становище.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Комисията сред организациите и дружествата, които беше поканила, са и трети както електроразпределителни, така и електроснабдителни дружества, но те не са изпратили свои представители. Утре обаче ще бъдат на общественото обсъждане, което е свързано с ценовото решение за топлинната и електрическата енергия.

В. Киряков – Асоциация на производителите на екологична енергия:

Ще се опитам да бъда кратък, тъй като колегите преди мен се изказаха подробно по отношение на цените от ВЕИ. Ще се спра само на няколко неща. В доклада на Комисията са посочени източниците, от които са взели инвестиционните разходи – двата доклада на Фраунхофер институт. Ние сме ги прочели много внимателно и предполагам, че работната група може би е допуснала техническа грешка. Другият вариант е да е политическо решение, както каза г-н Николов, защото ... тук Ви показвам инвестиционните разходи в доклада, които всъщност миналата година Комисията взема решение, за да даде инвестиционни разходи, и там е посочено цена в Германия – 1 270 евро/kWh. Тази година е посочен новия доклад, който е на Фраунхофер институт. В новия доклад, който е от м. ноември 2017 г., Фраунхофер институт посочва същата цена като инвестиционни разходи - 1 270 евро/kWh. Така че работната група, когато се позовава на тези доклади, не може да се позовава, а трябва по принцип да даде друг мотив, поради който са променени инвестиционните разходи. Инвестиционните разходи не са променени. В европейски мащаб – да, имаме спад може би някъде с около 2% или 3% на фотоволтаични панели в зависимост от някои производители, но в същия доклад Фраунхофер институт казват, че представляват 46% от инвестиционните разходи. В доклада на работната комисия за останалите 54%, които са разходи за труд и инвертори, имаме увеличение на работна заплата 17,7%. Така че няма как по принцип да имаме промяна в инвестиционните разходи, тъй като в доклада на Фраунхофер институт цифрите са едни и същи, няма никакво разминаване. Даже в стр.4 на същия този доклад на Фраунхофер институт вече показват осреднена цената около 1 500 евро/kW инсталирана мощност за покривни инсталации 10 до 100 kW. Така че моля господата комисари и работната комисия да преразгледат решението и ако се решава да бъде тази инвестиционните разходи, просто трябва да покажат на какви факти почива това.

Другото, което също бих искал да направя забележка, е за експлоатационните разходи. Може би е време да бъде променена методиката, защото експлоатационните разходи досега се изчисляваха като процент от инвестиционните разходи. Най-големите разходи, експлоатационните разходи за фотоволтаични централи, това са всъщност разходите за човешки труд, охрана, счетоводни документи и т.н., а заплатите в България се повишават постоянно.

Третата точка, която искам да добавя, това е за изчисление на инвестиционните разходи - възвръщаемост на инвестицията, амортизационните отчисления. Комисията пак продължава да си ги изчислява на 20 г., а те са само за 16 г. Миналата година бяха направили забележка, по-миналата, БСА бяха направили забележка, но явно няма промяна. Интересно е след 10 г. как ще изчисляват инвестиционните разходи. Пак 20 г. при 5-годишна преференциална цена? Поддържаеме становището, което е на колегата Желев. Наистина за слънцегреенето да бъде взета някаква цена, защото по този начин това, което Вие вземате, там са вече фотоволтаични панели от АУЕР, които имат деградация на производителността, така че може би наистина БАН би било добре да даде часове за работа и тези часове за работа да си останат константа и повече да не се пипат.

Нашето предложение е цената, която всъщност беше миналата година, да се съхрани, за да може да продължим да работим.

Г. Найденов – Технически ренесанс:

Бих искал да подчертая, че първо процедурно Вашият Устройствен правилник на Комисията не отговаря на Европейския етичен кодекс, който е задължителен и за Вас. Давам Ви го свободно да си го копирате и да го прочетете внимателно, най-вече юридическият отдел, правният отдел. Става въпрос, че във връзка с поетите ангажименти пред трима еврокомисари, единият от които е заместник-президент на ЕК, Валдис Домбровскис, Ви обръщам внимание като се връщам пак назад и Ви чета тъжната констатация на един доклад от 2013 г. на Съвета на енергийните регулатори. Общият извод в доклада, 2013 г., е, че за да се постигнат по-големи ползи за европейските потребители е необходимо завършването на вътрешния пазар и премахването на бариерите пред конкуренцията на дребно. Държавите членки трябва да направят необходимите усилия, за да постигнат тази цел до края на 2014 г., а не както подвеждахте хората – 2015 г. и си давахте срокове кой както му отърва. Те трябва да предприемат мерки за пълно прилагане на Трети енергиен пакет за приемането на мрежовите кодекси и следва да направят необходимите усилия, за да положат началото на тяхното изпълнение. Според директора на ACER, Алберто Поточник, всяко закъснение по изграждане на Европейския енергиен пазар ще струва на европейските потребители милиарди евро годишно. В тази връзка Ви предлагам и ще Ви предоставя за копиране и писмо от 2010 г. на г-н Атанас Семерджиев, в което пише, че Вие определяте общи условия, за да оправите пазара. Пазарът го ... налагам на пазара във Финландия ... ето, пазар във Финландия за 20-годишен период, аз го правя от 2005 г. като се отвори пазарът 2018 г., всичко нагоре е нерегламентирана държавна помощ, което..

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-н Найденов...

Г. Найденов – Технически ренесанс:

Не е дипломатично...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-н Найденов, който води заседанието, има право да вземе думата преди Вас. Ние обсъждаме, да Ви повтори ли темата, свързана с цените на възобновяемата енергия. Да не изброявам цялото заглавие. Вие говорите тук по една абсолютно обща тема, несвързана пряко с това, което обсъждаме. Моля Ви, дръжте се в изказването си в рамките на обсъжданата тема, защото тук не е дискуссионен форум по всякакви теми в енергетиката.

Г. Найденов – Технически ренесанс:

Върху какво смятате тази цена? Върху какво – върху реалния пазар или върху пазара, който сами сте си изградили, който е затворен?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Като си подадете писмено становището, ще получите отговор в доклада на Комисията. Там ще се отговори върху какво.

Г. Найденов – Технически ренесанс:

Писмено нямам право, Законът го позволява устно да Ви го кажа. Аз Ви го казах най-дипломатично. Тя подлежи на връщане и е посочена в доклада на Временната анкетна комисия 2016 г., пред Комисията по енергетика към Народното събрание, входящият номер е 653-65-1 от 21.04.2016 г. Там Ви го пише – неприлагане на европейското право,

регулярно, регулярно, регулярно. И застрашавате системата.. енергийната система е застрашена от риска за връщане на тези пари, които се крадат от потребителите. И така. В момента пазарът е затворен. Разбирате ли? Питам Ви пак. Разбирате ли ме, г-н Иванов?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Напълно Ви разбирам.

Г. Найденов – Технически ренесанс:
Благодаря Ви за разбирането.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Благодаря Ви за изказването. Има ли други желаещи в залата, които биха взели думата? Не виждам. Давам думата на представителите на работната група. Искам да направя едно уточнение. В рамките на общественото обсъждане всеки взема думата, изказва своето становище, работната група също. Не е задължена да отговори на всички направени възражения и забележки. Ще вземе отношение в момента по това, което би желала да коментира. След това няма да се пристъпи към дискусия. Ако някой не е съгласен с позицията на представителя на работната група, ще го изрази в писменото становище, което очаквам да се представи от всеки един от Вас в рамките на следващите 14 дни. От работната група ще се вземе ли отношение? Заповядайте, г-н Младеновски, имате думата.

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Няма да влизам в детайли относно изразените становища. Отговор ще бъде даден в доклада на работната група. Само искам да спомена някои неща накратко.

Първо, не е коректно от страна на г-н Николов да отнася доклада на работната група, въпреки че всичко е описано там, като политическо решение. Напоследък, г-н Николов, обикаляте и говорите за някакво влияние от страна на електроразпределителните предприятия върху Комисията, което не е правилно, не е коректно. Няма политическо решение в доклада. Всичко е описано. Вижда се много добре как двете асоциации, Българска фотоволтаична асоциация и Българска соларна асоциация, си противоречат относно нетното специфично производство и сега не знам кое становище да приеме работната група. За по-малко нетно специфично производство или за по-голямо? И двете асоциации имат своите аргументи, но нетното специфично производство е единствено, това спомена и г-н К. Кръстев и следващият говорещ... Повечето от проблемите, които изразихте, те не са свързани с настоящия доклад, а са свързани с промяна на нормативната уредба относно присъединяването на ВЕИ проектите, за които смятам, че имате право.

Относно прогнозните пазарни цени. Не е вярно, че работната група (описано е и в доклада) не е взела предвид факта, че на пазара се появяват представители.. доста енергия от ВЕИ. Затова е определена и доста по-ниска цена от реалната. Ако погледнете форуърдните сделки, прогнозната пазарна цена би следвало да е от порядъка с 3, 4 дори 5 лв. по-висока. Взето е предвид и е описано в доклада. Не само участието на ВЕИ, а и други фактори, които биха повлияли в натискане на цената надолу.

Относно изразеното становище на Хидроенергия. Действително, прави сте, но ние работим с данни, че различни ВЕЦ-ове биха могли да продават пик. Умишлено миналата година е взета като ... Миналата година продавахте на обществения доставчик всички по преференциални цени. Не участвахте на пазара, не търсехте по-голяма цена, съответно това изкривяване, за което споменахте, в графиците от миналата година го няма. Още повече това помага, че миналата година беше относително суха и нетното специфично производство не завърши април-май, средата на годината, когато е обикновено, така че това изкривяване, за което говорите, според мен, използвайки отчетните данни за

миналата година... не, през миналата година го няма. Иначе теоретично има възможност за това нещо.

Относно г-н Ялъмов, получи се вече писмото от Министерство на земеделието. Ще бъде отразено във финалния доклад. А относно това, че е определена премия за производители, които реално няма такива производители в тази група, след като Законът казва - всички над 4 MW, нашето становище след консултации беше, че където все пак има възможност да има такава централа, трябва да бъде определена премия. На това – как така е определен групов коефициент само въз основа на „Монди Стамболийски“ ЕАД, ами той има две централи, които реално ще ползват премии на биомаса. От тези две централи е взета просто графика на по-голямата, въз основа на което е определен групов коефициент. Да, прави сте, групата в случая е само от две централи. Относно твърдението Ви, че 70% от енергията на вятъра била произвеждана през нощта. Ние работим с данни, не работим с кухи твърдения. Много пъти съм го чувал това, но графиците, предоставени ни от ЕСО ЕАД и до които имаме достъп през MMS системата, показват нещо различно. Ние работим с отчетните данни и с графиците. Дали е така? Графиците показват, че не е така, че разликата между пик и офпик не е 70/30, а е 52/48 или нещо такова. Да, офпикова енергия повече произвеждат вятърните централи, но не 70%.

Изказване от залата без микрофон.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Не, не, моля Ви се. Казах, изказват се представители на работната група. Ако имате нещо да кажете, ще го запишете в своето писмено становище. Продължете, г-н Младеновски.

П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Това беше от нас. Няма да влизаме в конкретика относно инвестиционни разходи и т.н. Това ще бъде описано в доклада. Но все пак искам да кажа за инвестиционните разходи, че освен от Фраунхофер институт (описани са в доклада), ние ползваме данни от IRENA и от други източници. Тази цена е занапред и все пак нормално е да се ползва някаква прогноза. При положение, че на всички конференции представители на ВЕИ асоциации и уважавани институции като IRENA казват, че цените вървят надолу, нормално е и ние да се съобразим с тази тяхна прогноза. Може би е под условие, прав сте, г-н Николов, но все пак ние сме длъжни да се съобразим и с прогнозите на уважаваните институции. Благодаря Ви.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Друг от работната група желае ли да вземе думата? Не. Колеги, обръщам се към Вас. Някой желае ли да се изкаже? Не.

Преди да закрия общественото обсъждане, първо, искам да повтора още веднъж, че имате 14-дневен срок за представяне на становища в Комисията. Всички становища ще бъдат отразени с отношение по тях - било като приемане, било като аргументирано отклоняване в доклада, който ще съпътства нашето решение, което ще вземем във финално заседание. Това заседание ще бъде закрито заседание на специализиран състав „Енергетика“, което ще се проведе на 01.07.2018 г. от 10:00 ч.

И съвсем накрая искам, понеже няколко пъти беше отбелязано, че едва ли не има някакъв политически привкус при нашето решение, категорично да заявя, че Комисията действително действа към момента и до момента като независима от политически натиск и пристрастия. Ако следите внимателно нашите решения, ще видите това. Ако някой иска по този начин да изрази отношение към част от приетите решения, не го считам за коректно. Може да има несъгласия, но моля Ви се, най-важната задача на този състав на

Комисията в продължение на повече от 3 г. вече е именно да отстоява своята политическа независимост, и корпоративна, разбира се.

Благодаря Ви за участието. Утре ще има следващо обществено обсъждане от 10:00 ч. и вероятно по-голямата част от Вас ще бъдете и на него.

След като установи, че няма други изказвания, доц. д-р Иван Н. Иванов благодари още веднъж на присъстващите и закри в 10:58ч. общественото обсъждане.

На 01.07.2018 г. от 10:00 ч. ще се проведе закритото заседание за приемане на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 4 MW и над 4 MW.

Приложения:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-48/25.05. 2018 г.
2. Писмо на КЕВР с изх. № Е-12-00-176/25.05. 2018 г.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(С. Годорова)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Г. Златев)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

(А. Фикова - главен експерт)